

JOSEFÍNSKÁ OSVÍCENECKÁ TRADICE V ČECHÁCH A POEZIE KARLA HYNKA MÁCHY

Zdeněk V. David/Christina N. Wall

Skutečnost, že Karel Hynek Mácha převzal svou filozofickou a poetickou orientaci přímo z německých zdrojů, se stala výzvou pro česko-rakouský realismus, ve kterém bylo zakořeněno české filozofické a literární myšlení. Toto přímé napojení na německou romantiku, které v Máchově díle prohloubilo idealistickou filozofii, dosud nedošlo docenění. Dříve byl Máchův romantismus odvozován od polských a ruských vzorů, zatímco vliv z německé strany se podceňoval. Máchův přístup přitom postrádá patriotický patos polského romantismu a hravost jeho ruského protějšku. Naproti tomu nese jasné znaky hrůzy, rozpadu a smrti typické pro německou podobu žánru. Máchova věrnost romantice byla postavena na mystice protireformace a zároveň jej dostávala do konfliktu se střízlivostí katolického osvícenství. V českém myšlení toto dědictví posilovala utrakvistická tradice české reformace nově objevená během josefínské fáze osvícenství. Co v Čechách vyvolávalo vůči

Máchovi nelibost, mu naopak zajistilo příznivé přijetí v oblastech, kde se dařilo německé romantice a idealismu ve filozofii, především v Německu, Polsku a na Slovensku. Což dokazuje existenci dvou filozofických tradic ve středovýchodní Evropě. Máchovo dílo slouží jako prizma, jehož prostřednictvím je možné tyto dvě rozdílné kultury zkoumat.